

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců Mgr. Martina Lachmanna a JUDr. Jaromíra Klepše v právní věci

žalobkyně: **E. B.**
sídlem ...
zastoupena JUDr. Zdeňkem Weigem, advokátem
sídlem Nad Zátěším 586/22, Praha 4

proti

žalovanému: **Generální ředitelství cel**
sídlem Budějovická 1387/7, Praha 4

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 10. 2016, č. j. 44043-2/2016-900000-304.7,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 10. 2016, č. j. 44043-2/2016-900000-304.7, a rozhodnutí Celního úřadu pro hlavní město Prahu ze dne 2. 2. 2016, č. j. 20161/2016-5100000-12, **se zrušují** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení

- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobkyni do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku náhradu nákladů řízení ve výši 15 342 Kč.

Odůvodnění:

I. Předmět sporu

1. Napadeným rozhodnutím žalovaného bylo podle § 42 odst. 11 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění do 30. 4. 2011 (dále jen „zákon o spotřebních daních“) pravomocně rozhodnuto o propadnutí vybraných výrobků, konkrétně různých druhů cigaret, které byly žalobkyní dne 26. 3. 2011 skladovány v prostoru bleších trhů na ulici Kolbenova, Praha 9. Spor mezi účastníky se vede o otázku, zda bylo možné rozhodnout o propadnutí výrobků i poté, co vůči nim marně uplynula lhůta pro stanovení daně v souladu se závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2015, č. j. 3 Afs 170/2014 - 35, č. 3263/2015 Sb. NSS (dále jen „rozsudek č. 3263/2015 Sb. NSS“). Žalovaný nezpochybňuje, že jeho rozhodnutí by bylo ve světle právě uvedeného judikátu nezákonné, usiluje však o jeho překonání.

II. Napadené rozhodnutí

2. Žalovaný v napadeném rozhodnutí konstatoval, že uložení propadnutí vybraných výrobků představuje sankci trestního charakteru, a proto v souladu s čl. 40 odst. 6 Listiny práv a svobod zvažoval, zda neaplikovat pozdější právní úpravu; dospěl však k závěru, že pro žalobkyni je výhodnější právní úprava účinná v době, kdy jí byly tabákové výrobky zajištěny. V projednávané věci bylo prokázáno, že vybrané výrobky zajištěné při kontrole patří žalobkyni, přičemž žalobkyně neprokázala jejich zdanění. Bylo tedy namístě uložit jejich propadnutí podle § 42 odst. 11 ve spojení s § 42 odst. 2 zákona o spotřebních daních. Jelikož žalobkyni propadnutí výrobků nebylo uloženo v rámci řízení o správním deliktu podle § 135d zákona o spotřebních daních, nebylo namístě aplikovat související prekluzivní lhůty.

III. Žaloba

3. V žalobě byl uplatněn jediný žalobní bod spočívající v tvrzení, že o propadnutí výrobků bylo v rozporu se závěry rozsudku č. 3263/2015 Sb. NSS rozhodnuto až po marném uplynutí lhůty pro stanovení daně. Žalobkyně má za to, že jí povinnost přiznat daň ze zabavených výrobků vznikla v den jejich zabavení, tedy 26. 3. 2011. Tříletá prekluzivní lhůta pro stanovení daně podle § 148 odst. 1 daňového řádu marně uplynula dne 26. 3. 2014. Jelikož bylo o propadnutí výrobků pravomocně rozhodnuto až po uplynutí lhůty, kdy již daň nemohla být stanovena, je napadené rozhodnutí nezákonné.

IV. Vyjádření žalovaného a replika žalobkyně

4. Žalovaný ve vyjádření k žalobě nerozpороval, že o propadnutí výrobků bylo rozhodnuto po marném uplynutí lhůty pro stanovení daně. Nezpochybnil ani, že byl tento postup ve světle rozsudku č. 3263/2015 Sb. NSS nezákonný. Žalovaný však uvedl obsáhlou argumentaci, dle níž jsou závěry rozsudku č. 3263/2015 Sb. NSS mylné, rozporné

se systematikou a účelem zákona, a vybočující ze zbytku judikatury Nejvyššího správního soudu. Institut propadnutí zajištěných výrobků dle žalovaného vůbec nesouvisí s jejich zdaněním a nejedná se o trestní sankci. Směšování těchto institutů a navázání propadnutí výrobků na jejich zdanění, jak to učinil Nejvyšší správní soud, je tedy zjevně nesprávné.

5. Žalobkyně v replice setrvala na tvrzeních uvedených v žalobě a i nadále trvala na tom, aby soud aplikoval závěry rozsudku č. 3263/2015 Sb. NSS.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

6. Městský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (srov. § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů - dále jen „s. ř. s.“), včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Při přezkoumání tohoto rozhodnutí městský soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (srov. § 75 odst. 1 s. ř. s.).

7. Soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť ani jeden z účastníků s tímto postupem po poučení soudem nevyjádřil nesouhlas.

8. Žaloba je důvodná.

9. V nyní projednávané věci se vede spor o otázku, zda bylo možné rozhodnout o propadnutí zajištěných výrobků podle § 42 odst. 11 ve spojení s § 42 odst. 2 zákona o spotřebních daních po marném uplynutí lhůty pro stanovení daně vztahující se k těmto výrobkům. Jak účastníci řízení vědí, Nejvyšší správní soud spornou otázku jednoznačně vyřešil v rozsudku č. 3263/2015 Sb. NSS, v němž dospěl k závěru, že propadnutí výrobků má charakter trestní sankce a účelem uložení této sankce je zabránit distribuci a spotřebě vybraných výrobků, u nichž nebylo prokázáno, že byly zdaněny, případně že byly oprávněně nabyty bez daně. Bylo by však nepřiměřené trestat nezdanění výrobků po marném uplynutí lhůty, kterou zákon stanoví pro stanovení daně, neboť tehdy již primárního účelu trestní sankce spočívajícího ve zdanění výrobků nelze dosáhnout.

10. Uvedený rozsudek Nejvyššího správního soudu na nyní projednávanou věc dopadá. Žalovaný tuto skutečnost nerozporuje, avšak tvrdí, že by mělo dojít ke změně judikatury. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 8. 1. 2009, č. j. 1 Afs 140/2008 - 77, č. 1792/2009 Sb. NSS, bodu 7, *„relativní stabilita judikatury je nezbytnou podmínkou právní jistoty jako jednoho ze základních atributů právního státu. Z toho plyne závěr, že změny judikatury za situace nezměněného právního předpisu by se měly odehrávat z principiálních důvodů, tedy zejména proto, že se změnily právní předpisy související s právním předpisem vykládaným, resp. došlo ke změně pro věc relevantních právních názorů soudů, k jejichž judikatuře je Nejvyšší správní soud povinen přihlížet (Ústavní soud, Evropský soudní dvůr, Evropský soud pro lidská práva), případně se změnily okolnosti podstatné pro působení právní normy dotvořené judikaturou, event. se nově objevily jiné závažné důvody (včetně evidentní nefunkčnosti judikatury ve společenské realitě nebo podstatného zvýšení transakčních nákladů účastníků právních vztahů v důsledku právního názoru zaujatého judikaturou), které poskytnou základ pro změnu právního názoru Nejvyššího správního soudu, pokud potřeba takovéto změny*

převáží nad zájmy osob jednajících v dobré víře v trvající existenci judikatury.“ Uvedené závěry jsou aplikovatelné i na rozhodování městského soudu s tím, že pro jeho rozhodování jako správního soudu prvního stupně mají precedenční význam též rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Městský soud ve světle uvedených principů shledal, že argumenty žalovaného, pro které by dle jeho názoru měl být rozsudek č. 3263/2015 Sb. NSS překonán, nejsou přílehavé.

11. Žalovaný zaprvé zpochybnil jedno ze základních východisek rozsudku č. 3263/2015 Sb. NSS, totiž že uložení propadnutí výrobků podle § 42 odst. 11 zákona o spotřebních daních představuje sankci trestního charakteru. Tím žalovaný zaprvé popřel vlastní závěry uvedené v odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž byl aplikován čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod, který se týká jen ukládání sankcí trestního charakteru. Pokud by uložení propadnutí výrobků nepředstavovalo trestní sankci, nebyl by důvod k aplikaci uvedeného ustanovení Listiny. Podstatnější však je, že závěr o charakteru propadnutí výrobků podle § 42 odst. 11 zákona o spotřebních daních jako trestní sankce vyplývá z nálezu Ústavního soudu ze dne 12. 12. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 31/08, bodu 21. K nerespektování uvedeného plenárního nálezu Ústavního soudu v nyní projednávané věci nejsou důvody a žalovaný ostatně nic takového ani nenavrhoval.

12. Dále žalovaný tvrdil, že rozsudek č. 3263/2015 Sb. NSS vybočuje ze zbytku rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu, v čemž mu však nelze přisvědčit. Je pravda, že závěry uvedeného judikátu nebyly nikdy jindy Nejvyšším správním soudem aplikovány; tak tomu ovšem je proto, že Nejvyšší správní soud dosud nemusel uvedenou právní otázku opětovně řešit. Pokud je městskému soudu známo, neexistuje žádné předchozí ani pozdější rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, které by bylo se závěry rozsudku č. 3263/2015 Sb. NSS v přímém rozporu. Skutečnost, že se jedná o rozsudek publikovaný ve sbírce Nejvyššího správního soudu, naopak svědčí o tom, že na jeho správnosti panuje mezi soudci kasačního soudu širší shoda.

13. Žalovaný má pravdu, že rozhodnutí o propadnutí výrobků nebrání *následnému* vyměření daně, což vyplývá především z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 3. 2010, č. j. 1 Afs 12/2010 - 107. V rozsudku č. 3263/2015 Sb. NSS Nejvyšší správní soud výslovně uvedl, že si je závěrů rozsudku č. j. 1 Afs 12/2010 - 107 vědom, avšak považuje je za nerozhodné pro posouzení otázky, zda lze rozhodnout o propadnutí výrobků po marném uplynutí prekluzivní lhůty pro stanovení daně. Městský soud konstatuje, že mezi uvedenými rozsudky neexistuje přímý konflikt, neboť každý z nich řeší odlišnou situaci. Nejvyšší správní soud v rozsudku č. 3263/2015 Sb. NSS výslovně vyjádřil závěr, že rozsudek č. j. 1 Afs 12/2010 - 107 nebrání takovému výkladu zákona, dle něž po marném uplynutí prekluzivní lhůty pro stanovení daně nelze rozhodnout o propadnutí zabavených výrobků. Městský soud nyní nevidí důvody ke zpochybnění tohoto závěru.

14. Další nekonzistentnost rozsudku č. 3263/2015 Sb. NSS s jinými rozhodnutími Nejvyššího správního soudu žalovaný spatřuje ve skutečnosti, že propadnutí výrobků lze

uložit nejen z důvodu neprokázání jejich zdanění podle § 42 odst. 2 zákona o spotřebních daní, ale též pokud jsou dopravovány bez zákonem vyžadovaných dokladů podle § 42 odst. 1 zákona o spotřebních daních. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2014, č. j. 10 Afs 148/2014 - 70, bodu 34, přitom vyplývá, že účelem sankce v druhém uvedeném případě je potrestat vlastníka výrobků za to, že nezajistil, aby byly dopravovány se zákonem požadovanými doklady, a tedy ani dodatečné předložení těchto dokladů nemůže rozhodnutí o propadnutí výrobků zabránit. Žalovaný má za to, že propadnutí výrobků zajištěných pro podezření, že nebyly zdaněny, by se mělo řídit obdobným pravidlem, a tedy by mělo být možné rozhodnout o jejich propadnutí bez ohledu na to, zda je ještě lze zdanit.

15. Opět je třeba konstatovat, že mezi uvedenými dvěma rozhodnutími Nejvyššího správního soudu není přímý konflikt, neboť každé z nich dopadá na jiný okruh případů. Účelem propadnutí výrobků podle § 42 odst. 11 ve spojení s § 42 odst. 1 zákona o spotřebních daních je sankcionovat dopravování výrobků bez příslušných dokladů, tedy porušení evidenčních povinností. V takovém případě sankce přímo nesouvisí se zdaněním zajištěných výrobků. V případě propadnutí výrobků podle § 42 odst. 11 ve spojení s § 42 odst. 2 zákona o spotřebních daních je však situace odlišná, neboť účelem této sankce je postihnout přímo nezdanění výrobků, a to bez ohledu na splnění formálních evidenčních povinností. Zatímco dopravování výrobků bez zákonem vyžadovaných dokladů z povahy věci nelze později zhojit, výrobky, u nichž nebylo prokázáno zdanění, dodatečně zdanit lze.

16. Právě kvůli úzké vazbě na zdanění navázal Nejvyšší správní soud v druhém uvedeném případě uložení propadnutí výrobků na lhůtu pro stanovení daně. Považoval totiž za nepřiměřené, aby trestní sankci za nezdanění výrobků bylo možné uložit i v době, kdy již samotnou daň vyměřit nelze. Nejvyšší správní soud tedy neměl za to, že by stanovení daně bylo formálním předpokladem rozhodnutí o propadnutí výrobků, jak naznačuje žalovaný. Pouze považoval za rozporné s principem subsidiarity trestní represe, pokud by zákon stanovil kratší lhůtu pro stanovení daně na nezdaněné výrobky, než pro trestní sankci spočívající v jejich propadnutí.

17. Úvaha vedená Nejvyšším správním soudem v rozsudku č. 3263/2015 Sb. NSS dopadá jen na propadnutí výrobků z důvodu jejich nezdanění, nikoliv na propadnutí výrobků z důvodu porušení evidenčních povinností při jejich dopravě. Otázku, jaké lhůty se vztahují na rozhodnutí o propadnutí výrobků, jímž není sankcionováno jejich nezdanění, Nejvyšší správní soud dosud neřešil a není třeba ji řešit ani v nyní projednávané věci.

18. V nyní projednávané věci z napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalobkyni bylo propadnutí výrobků uloženo pro neprokázání jejich zdanění, nikoliv pro jejich dopravování bez příslušných dokladů. Výrobky ostatně nebyly zabaveny při dopravě, ale jako uskladněné na tržišti. Jelikož městský soud neshledal důvod k neaplikaci rozsudku

Nejvyššího správního soudu č. 3263/2015 Sb. NSS, musí posoudit, zda bylo o propadnutí výrobků rozhodnuto po marném uplynutí lhůty pro stanovení daně.

19. Marné uplynutí prekluzivní lhůty pro stanovení daně mezi účastníky není sporné. Podle § 148 odst. 1 daňového řádu nelze daň stanovit po uplynutí tříleté lhůty, která počíná běžet dnem, v němž uplynula lhůta pro podání řádného daňového tvrzení, nebo v němž se daň stala splatnou, aniž by zde současně byla povinnost podat řádné daňové tvrzení. Povinnost daň přiznat a zaplatit v případě žalobkyně vznikla podle § 9 odst. 3 písm. e) ve spojení s § 4 odst. 1 písm. f) zákona o spotřebních daních dnem zjištění, že vybrané výrobky drží, k čemuž došlo dne 26. 3. 2011. Jelikož nenastala žádná ze skutečností stavících nebo přerušujících lhůtu pro stanovení daně, uplynula lhůta marně dne 26. 3. 2014. O uložení propadnutí zabavených výrobků však bylo pravomocně rozhodnuto až dne 19. 10. 2016, a tedy po uplynutí lhůty pro stanovení daně. To znamená, že je napadené rozhodnutí nezákonné.

VI. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

20. Z výše uvedených důvodů soud napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc žalovanému podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil k dalšímu řízení. Jelikož zjištěnou nezákonnost nelze zhojit v řízení o odvolání, zrušil soud podle § 78 odst. 3 s. ř. s. i prvostupňové rozhodnutí. Podle § 78 odst. 5 s. ř. s. jsou správní orgány v dalším řízení vázány právním názorem vysloveným v tomto rozsudku.

21. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něž má právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů ten účastník, který měl ve věci úspěch. V nyní projednávané věci byla plně úspěšná žalobkyně. Její náklady tvoří jednak zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč a dále odměna advokáta za tři úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), tedy převzetí právního zastoupení, podání návrhu ve věci samé a repliky k vyjádření žalovaného. Podle § 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, činí výše odměny za jeden úkon právní služby 3 100 Kč ($3 \times 3\,100 = 9\,300$). Náhrada hotových výdajů pak dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu tvoří 300 Kč za každý úkon ($3 \times 300 = 900$). Odměna advokáta tak činí 10 200 Kč a DPH ve výši 21 %, celkem tedy 12 342 Kč. Spolu se soudním poplatkem tedy žalobkyni na náhradě nákladů řízení náleží 15 342 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, a to v tolika vyhotoveních (podává-li se v listinné podobě), aby jedno zůstalo soudu a každý účastník dostal jeden stejnopis. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 10. března 2020

JUDr. Ing. Viera Horčicová
předsedkyně senátu